

Suomen Sotilasurheiluliiton varusmiesten liikuntakerhojen (VLK) kehittämishanke 1.10.2021 – 30.9.2023

Maailmanlaajuinen koronavirusepidemia vaikutti suuresti varusmiesten liikuntamahdollisuuksiin.

Epidemia aiheutti liikuntakerhojen kävijämäärien laskun noin – 86 % vuoden 2019 määristä.

Toiminnan palauttaminen koronaviruksen jälkeen, epidemiaa edeltävälle tasolle edellytti joukko-osastojen VLK-toiminnan tehostettua tukemista Sotilasurheiluliiton toimesta. Liiton omat taloudelliset resurssit eivät yksin mahdollistaneet hankkeen toteuttamista.

Suomen Sotilasurheiluliitto päätti toteuttaa kaksivuotisen toiminnan tehostamishankkeen 2021–2023. Hankkeen suojelijaksi saatiin Puolustusministeri Antti Kaikkonen.

Suunnitellut toimenpiteet toiminnan käynnistämiseksi:

Hanketyöryhmä räätälöi ennakkokyselyjen perusteella, yhdessä paikallisten toimijoiden kanssa kullekin joukko-osastolle sopivan toimintamallin. Apuna käytetään jo olemassa olevia hyviä käytänteitä, joita sovelletaan paikkakuntaakohtaisesti.

Jokaisessa varusmiehiä kouluttavassa joukko-osastossa(17kpl) vierailaan kolme kertaa (saapumiserät 1/22, 2/22, 1/23) ja samoihin joukko-osastoihin tehdään kolme kertaa etäkoulutus, kaikkiaan siis 102 eri koulutustilaisuutta vuosien 2022–2023 aikana. Tämän lisäksi liitto järjestää normaalina toimintanaan alueelliset koulutuspäivät, kullekin saapumiserän varusmiesten liikuntakerhojen ohjaajille ja henkilökunnalle.

Hankkeen tavoitteet olivat:

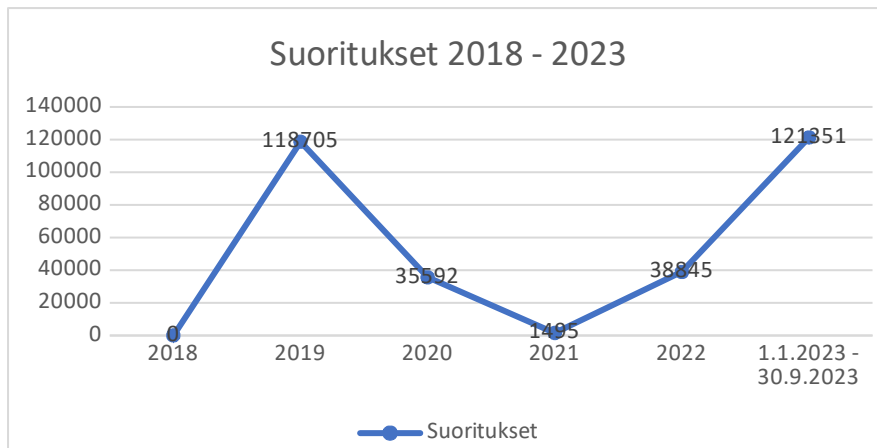
- 1. Hankkeen tavoitteena on nostaa varusmiesten liikuntakerhojen kävijämäärät vuoden 2019 tasolle. Tällöin joukko- osastoissa liikuttiin varusmiesten vapaa-ajalla kerhoissa lähes 120 000 kertaa.*
- 2. Joukko-osastojen liikuntaresurssien tehokkaampi hyödyntäminen*
- 3. Joukko-osaston sisäisen tiedon lisääminen varusmiesten liikuntakerhotoiminnasta*

1. Käyntimäärien kehitys hankkeen aikana:

1.10.2021 – 30.9.2023 liikuttiin seuraavasti:

- 1.10.2021 – 31.12.2021 yhteensä 108 suoritusta
 - 1.1.2022 – 31.12.2022 yhteensä 38 845 suoritusta
 - 1.1.2023 – 30.09.2023 yhteensä 120 815 suoritusta
- Yhteensä 159 768 suoritusta

Yksittäisiä kävijöitä 16 860 käyttäjää. (88 % varusmiespalveluksen suorittaneista)

Varusmiesten määrä (PV henkilöstön tilinpäätös 2022)

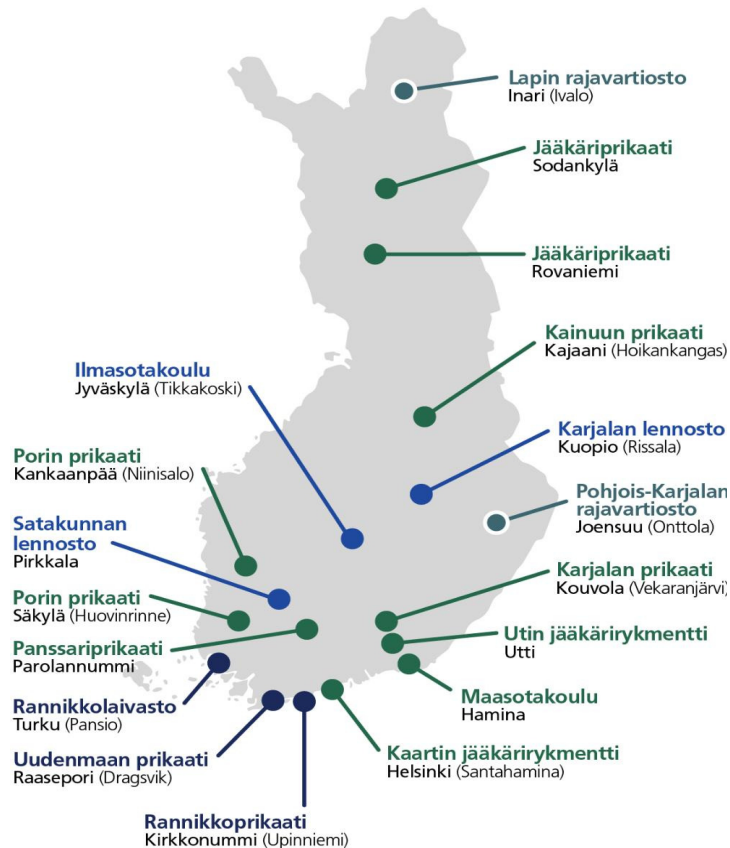
- ” Varusmiespalveluksen aloitti toimintavuonna 23 162 henkilöä (23 755 ml. RVL), joista naisia oli 1 197 (1 211 ml. RVL). Varusmiespalveluksesta kotiutui reserviin koulutettuna 19 058 varusmiestä (19 558 ml. RVL), joista naisia oli 1 028 (1 040 ml. RVL)”
- ” Vuonna 2022 varusmiespalveluksen suoritti noin 82,3 % palveluksen aloittaneista. Varusmieskoulutus keskeytyi vuonna 2022 17,7 %:lla palveluksen aloittaneista, mikä on enemmän kuin edellisvuonna (2021: 16,7 %).”

Kuvio 3.3.1 Palveluksen suorittaneet varusmiehet vuosittain 2018–2022

2. Joukko-osastojen liikuntaresurssien tehokkaampi hyödyntäminen

- Joukko-osastot hankkivat hankkeen aikana useita uusia liikuntanurkkauksia käyttöönsä. Liikuntanurkkaukset hankittiin, jotta varusmiehet voitiin jakaa pienempiin ryhmiin epidemian aikana.
 - Hankkeen myötä joukko-osastoille annettiin tehtävä järjestää ohjattua liikuntaa liikuntanurkkauksissa varusmiesten vapaa-ajalla.
 - Joukko-osastojen liikuntanurkkaukset otettiin paremmin käyttöön ja liikuntamäärät nousivat.
- Epidemian myötä muodostetut varusmiesten hajautetut koulutusryhmät ja liikuntapaikkojen käyttö hätmajoituksena vähensivät huomattavasti varusmiesten tietoa joukko-osastojen liikuntamahdollisuuksista.
 - Hankkeen aikana jokaiseen joukko-osastoon tehtiin liikuntapaikkakartta ja sitä mainostettiin varusmiesten tuvissa, yksiköissä, liikuntapaikoilla, sotilaskodeissa ja sähköisessä oppimisympäristö Moodlessa.
 - Joukko-osastot tekivät omista liikuntapaikoistaan esittelyvideoita yhdessä paikallisten VMTK toimijoiden (varusmiestoimikunta) kanssa.

⇒

3. Joukko-osaston sisäisen tiedon lisääminen varusmiesten liikuntakerhotoiminnasta

- Epidemian aikana tieto varusmiesten liikuntakerhotoiminnasta ei siirtynyt saapumiserältä toiselle. Poikkeusolojen takia myös henkilökunnan tieto toiminnasta väheni. Uudet henkilökunnan kouluttajat eivät olleet tietoisia varusmiesten liikuntakerhotoiminnasta.
 - Hanketyöryhmä julkaisi valtakunnallisessa Sotilasurheilulehdessä hankkeen aikana kolumneja varusmiesten liikuntakerhotoiminnasta. Niissä kerrottiin toiminnan merkityksestä ja hyödyistä sekä ajankohtaisista asioista VLK toimintaan liittyen.
 - Hankkeen myötä varusmiesten liikuntakerho-ohjaajien koulutukseen lisättiin uutena opetuspaketin markkinointimateriaalin valmistaminen, jossa varusmiehille opetettiin, kuinka tehdään liikuntakerhoista mainoksia, joilla parannetaan VLK- tietoisuutta joukko-osastoissa.
 - Liikuntapaikkakartat ja joukko-osastoihin tehdyt videot edistivät tietoisuutta toiminnasta.
 - Hankkeen aikana jaettiin jokaisessa koulutustilaisuudessa joukko-osastoihin VLK – kansio, VLK – buff kaulahuivi ja VLK – juomapullot toiminnasta vastaaville varusmiehille ja henkilökunnalle. Tämän lisäksi jaettiin muuta toimintaa markkinoivaa materiaalia.
 - Puolustusvoimien Ruotuväki lehdessä julkaistiin toiminnasta kertovia artikkeleita.
 - Varusmiesliiton varusmieslehdessä julkaistiin toiminnasta kertova artikkeli.

Hankkeen toteutuminen

Mikäli toiminta / hanke ei ole toteutunut hakemuksessa esitetyllä tavalla, anna lisätietoja muutoksista ja niiden syistä.

- Hanke ei päässyt alkamaan aikataulussa johtuen koronavirusrajoituksista 1.1.2021 – 30.4.2022. Joukko-osastot olivat rajoittaneet omaa toimintaansa siten, että varusmiehet oli jaettu useisiin eri koulutusosastoihin, jotka eivät saaneet olla toistensa kanssa tekemisissä.
- Joukko-osastoihin ei päässyt vierailemaan, joten koulutuksia ei pystytty järjestämään. Liitto ei myöskään pystynyt järjestämään alueellisia koulutustilaisuuksia, joihin joukot olisivat tulleet kutsuttuna, koska komennuksia ei pystytty epidemian takia myöntämään.
- Hankkeen aikana pidettiin yhteensä noin 40 etäkoulutusta. Osa koulutuksista pidettiin aikana, jolloin joukko-osastoihin ei epidemian vuoksi päästy ja osa pidettiin ensimmäisen ja toisen sekä kolmannen hankekäynnin välissä.
- Hanke pääsi suunnitelman mukaisesti käyntiin vasta toukokuussa 2022. Näin ollen 17 koulutustilaisuutta joukko-osastoissa jäi pitämättä.
- Rajavartiolaitoksen joukko-osastojen kohdalla todettiin toiminnan käynnistäminen liian haastavaksi nykyisen palvelusaikataulun takia, joten koulutuksia ei järjestetty heidän toimipisteissään Ivalossa ja Onttolassa.
 - Vuoden 2023 kesällä Onttolassa suunniteltiin uudestaan toiminnan käynnistämistä.
- Merisotakoulun henkilöstö vaihtui hankkeen aikana. Uuden henkilöstön kanssa ei ole toiminnalle vielä saatu järjestettyä tilaisuutta merivoimien RUK – kurssille.

Kuvaile miten yhteistyö sidosryhmien kanssa toteutui?

- Puolustusvoimat oli hankkeen tärkein kumppani ja sidosryhmä. Yhteistyö heidän kanssaan oli lähes saumatonta, sillä he suhtautuivat asiaan positiivisesti.
- Joukko-osastojen kanssa onnistuttiin löytämään sopivat aikataulut hanketapaamisille. Joukko-osastojen komentajat olivat kiinnostuneita toiminnasta ja he osallistuivat hanketapaamisiin.
- Joukko-osastojen toiminnasta vastaava henkilökunta oli mukana hankkeen nelikenttäanalyysien rakentamisessa ja niiden kehityskohteiden toimeenpanon valvonnassa.
- Toimintaa pyörittävät kunkin joukko-osaston VLK – varusmiehet saivat suurimmaksi osaksi hankkeen myötä esille nousseet toimenpiteet suoritettua omanaan palvelusaikanaan. Heidän tehtävien hoitamisensa parantui hankkeen myötä. Voidaan todeta, että joukko-osastojen kanssa yhteistyö sujui kiitettävästi.
- Puolustusministeriö sekä Puolustusministeri pidettiin tietoisena hankkeen kulusta. Hankkeen toimintakautena järjestettiin kaksi tapaamista, toinen etätapaamisena ja toinen paikan päällä Puolustusministeriössä. Molemmissa tapaamisissa oli hankkeen suojelija Puolustusministeri Antti Kaikkonen paikalla.
- Varusmiesliiton kanssa tehty yhteistyö jäi vähäiseksi. Varusmiesliiton resurssit eivät riittäneet tukemaan hanketta toivotulla tavalla.
- Suomen Sotilasurheiluliiton sponsori Leader Foods Oy saatiin mukaan hankkeeseen tarjoamaan varusmiehille ravintokoulutusta varusmiesten alueellisiin koulutustilaisuuksiin.
- Puolustusvoimien reservinupseerikoululle järjestettiin hankkeen viimeisenä vuonna liikuntakerhojen esittelytilaisuus.

Kuvaile miten toiminnan / hankkeen maantieteellinen laajuus toteutui?

- Hanke toteutettiin kaikissa varusmieskoulutusta antavissa joukko-osastoissa / paikkakunnilla pois lukien Rajavartiolaitoksen toimipisteet sekä Merisotakoulu.
 - Maavoimien joukko-osastot:
 - Jääkäriprikaati Sodankylässä ja Rovaniemellä
 - Kaartin jääkäriyrykmentti Helsingin Santahaminassa
 - Kainuun prikaati Kajaanissa
 - Karjalan prikaati Kouvolan Vekaranjärvellä
 - Maasotakoulu Lappeenrannassa ja Haminassa
 - Panssariprikaati Parolassa
 - Porin prikaati Säkylässä ja Niinisalossa
 - Utin jääkäriyrykmentti Kouvolaissa

- Merivoimien joukko-osastot:
 - Rannikkolaivasto Turussa
 - Rannikkoprikaati Upinniemessä
 - Uudenmaan prikaati Raaseporissa.
- Ilmavoimien joukko-osastot:
 - Ilmasotakoulu Tikkakoskella
 - Karjalan lennosto Kuopiossa
 - Lapin lennosto Rovaniemellä
 - Satakunnan lennosto Tampereella

Mikä oli toimintaan / hankkeeseen palkattujen kokoaikaisten työntekijöiden lukumäärä?

- 1

Mikä oli toimintaan / hankkeeseen palkattujen osa-aikaisten työntekijöiden lukumäärä?

- 2

Arvioi toimintaan / hankkeeseen osallistuneiden vapaaehtoisten lukumäärä?

- noin 25 000

Määrittele toiminnan / hankkeen kohderyhmä

- Palveluksessa olevat varusmiehet sekä joukko-osastojen yhteyshenkilöt/vastaavat

Joukko-osastojen yhteyshenkilöt

- Kussakin joukko-osastossa on 1–3 henkilökuntaan kuuluvaa yhteyshenkilöä, jotka valvovat ja ohjeistavat toimintaa, jota varusmiehet toteuttavat.

Hankkeen liikuntakerhoja ohjanneet varusmiehet

- Kussakin joukko-osastossa on 1–6 varusmiestä varusmiestoimikunnan organisaatiossa vastaamassa varusmiesten hyvinvoinnista. Näistä varusmiehistä 1–2 vastaa varusmiesten liikuntakerhotoiminnan organisoimisesta.
- Heidän kanssaan toimii noin 4–30 varusmiesten liikuntakerho-ohjaajaa, jotka Suomen Sotilasurheiluliitto kouluttaa alueellisissa koulutustilaisuuksissa. Vuosittain on koulutettu noin 200 varusmiestä tehtäviin.

Arvioi toiminnassa / hankkeessa tavoitettujen henkilöiden määrä (kohderyhmä) ja kerro mihin arvio tai tieto perustuu.

- Liikkuritulastot sekä henkilökunnan määrä
- Noin 25 000 varusmiestä osallistui varusmiesten liikuntakerhotoimintaan 1.10.2021 – 31.8.2023 välisenä aikana.

Tiedot on kerätty Suomen Sotilasurheiluliiton varusmiesten liikuntakerhojen ilmoittautumisverkkosivustosta (vlk.liikkuri.fi).

- Puolustusvoimien henkilökuntaa on ollut hankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa noin 40 henkilöä.

Miten kohderyhmän tavoittamisessa onnistuttiin?

- Varusmiespalveluksen suorittaa loppuun vuosittain noin 19 000 varusmiestä, joista kerhotoimintaan osallistui noin 16 700 varusmiestä ajanjaksolla 30.9.2022 – 30.9.2023 (vuoden aikana, hankkeen lopussa) Osallistumisprosentti on ollut noin 88 %.

Kolme asetettua tavoitetta toteutui, jotka olivat

1. Hankkeen tavoitteena on nostaa varusmiesten liikuntakerhojen kävijämäärät vuoden 2019 tasolle, jolloin varuskunnissa liikuttiin lähes 120 000 kertaa kerhoissa varusmiesten vapaa-ajalla.
2. Joukko-osastojen liikuntaresurssien tehokkaampi hyödyntäminen
3. Joukko-osaston sisäisen tiedon lisääminen varusmiesten liikuntakerhotoiminnasta

Näistä ensimmäinen tavoite koski etenkin hankkeen kohderyhmää (varusmiehiä). Kerhoissa olevien varusmiesten osallistujamäärät palasivat takaisin COVID-19 epidemiaa edeltävälle tasolle ja sen yli. Vuoden 2023 osalta osallistujamäärät ovat edelleen nousussa. Arvio on, että hanketavoite vuoden 2019 osalta tultaan ylittämään noin 10–20 %.

Joukko-osastojen liikuntaresurssien käyttöastetta nostettiin markkinoimalla varusmiehille joukko-osastojen liikuntapaikkoja ja niiden käyttömahdollisuuksia. Tätä joukko-osastot vahvistivat valmistamalla liikuntapaikkakarttoja ja videoita VLK-toiminnasta.

Hankkeen kohderyhmälle (varusmiehet) jaettiin hankkeen aikana liikuntakerhojen mainoksia varusmiesten sosiaalisen median kanaviin, varusmiesten majoitusyksiköihin, sotilaskoteihin ja liikuntapaikoille.

Millä tavoin kohderyhmä osallistui toiminnan / hankkeen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin?

Varusmiestoimikunnat osallistuivat hankekäynteihin kehittääkseen toimintaansa. Käyntien jälkeen varusmiestoimikunnat tekivät suunnitellut toimenpiteet itsenäisesti omassa joukko-osastossaan hankkeeseen osallistuneiden henkilökunnan tukemana.

Hankkeen aikana ohjaajakoulutukseen osallistuneilta varusmiesten liikuntakerho-ohjaajilta kysyttiin, mitä liikuntalajeja joukko-osastossa haluttaisiin harrastaa, kuinka toimintaan voitaisiin saada osallistumaan lisää varusmiehiä ja miten liikuntakerhoista saataisiin parempia. Koulutuksien jälkeen he toteuttivat saamiaan ohjeita ja oppeja.

Hankkeen lopussa kysyttiin palautetta hankkeen onnistumisesta jokaisesta joukko-osastosta.

Yhteensä hankkeen aikana järjestettiin 33 hanketapaamista joukko-osastoissa, noin 40 etäkoulutusta etäyhteydellä, 12 alueellista koulutusta varusmiesten liikuntakerho-ohjaajille, 2 valtakunnallista koulutustilaisuutta varusmiesten henkilökunnalle, 1 aikaisempien VLK hankkeiden vetäjien tapaaminen ja 3 hankkeen seurantaryhmätapaamista sekä 2. hankkeen suojelijan tapaamista.

Tämän lisäksi hanketyöryhmä on järjestänyt erillisiä suunnittelutapaamisia noin 50.

Tulosten osoittamisessa käytetyt tiedonkeruumenetelmät ja mittarit?

Varusmiesten liikuntakerhojen kävijämääriä sekä suoritusmääriä on seurattu ilmoittautumisverkkosivustolta (vlk.liikkuri.fi).

Kaikista joukko-osastojen hankekäynneistä on laadittu nelikenttäanalyysi / käyntiraportti. Pidetyistä etäkoulutuksista on tehty muistiot. Hankkeen lopussa joukko-osastoilta on kerätty palaute hankkeesta.

Hanketyöryhmä on tehnyt itsearvionnin hankeraporttiin.

Kerättiinkö palautetta kohderyhmältä / vapaaehtoisilta / palkatuilta työntekijöiltä / sidosryhmiltä?

- Kaikista joukko-osastojen hankekäynneistä on laadittu nelikenttäanalyysi / käyntiraportti. Pidetyistä etäkoulutuksista on myös tehty muistiot.
- Hankkeen lopussa joukko-osastoilta on kerätty palaute hankkeesta.
- Hanketyöryhmä on tehnyt itsearvionnin hankeraporttiin.
- Hankkeen ohjausryhmältä on kerätty palaute hankkeesta.
- Henkilökunnan palautetilaisuus.

Jos kerättiin, kuvaile millaista palaute oli ja miten se ohjasi / ohjaa toiminnan kehittämistä.

- Joukko-osastojen hanketapaamisissa tehdyistä nelikenttäanalyyseista muodostettiin seuraavien hanketapaamisten runko ja yhteenvetoa kaikista joukko-osastokäynneistä käsiteltiin henkilökunnan valtakunnallisissa tilaisuuksissa sekä hankkeen ohjausryhmän tapaamisissa.
- Joukko-osastojen nelikenttäanalyyseissa kehitettävien kohteiden määrät vähenivät selkeästi hankkeen myötä ja vahvuudet kasvoivat merkittävästi.

Onko toiminnassa tai hankkeessa noudatettu digitaalisten palveluiden ylläpidon ja kehittämisen osalta saavutettavuuslainsäädäntöä (laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta 306/2019)

- Kyllä, joukko-osastoihin on hankittu myös tablettitietokoneita, joilla voidaan kirjata merkinnät liikkuri-järjestelmään. Osallistuminen liikuntakerhoon voidaan hoitaa myös manuaalisesti paperilomakkeelle ja jälkikäteen tehdä kirjaus sähköisesti tietokoneella varusmiestoimikunnan puolesta.

Oletteko toiminnassa tai hankkeessa olleet velvollisia noudattamaan lakia julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016)

- Hankkeen aikana ei ole tehty isoja hankintoja.

Onko toiminnassa / hankkeessa tehty hankintoja?

- Kyllä

Hanketapaamisiin on hankittu markkinointimateriaalia seuraavasti:

- VLK – t-paitoja
- Lippalakkeja
- Avaimenperiä
- Frisbeegolfkiekkoja
- Buff- kaulahuiveja
- Juomapulloja

Näiden lisäksi myös muita yksittäisiä pieniä markkinointituotteita.

Hanketyöryhmälle on hankittu Sotilasurheiluliiton toimesta edustuspaidat, tuulitakit ja talvitakit sekä puhelin, tietokone ja printteri.